კვირა 13 ოქტომბერი 1928 წ. № 174 წელიწადი მეხუთე ფასი 15 კაპ.

ტარტაროზი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

F-925

კრიტიკის ევოლიუცია

(გადმოღებული)

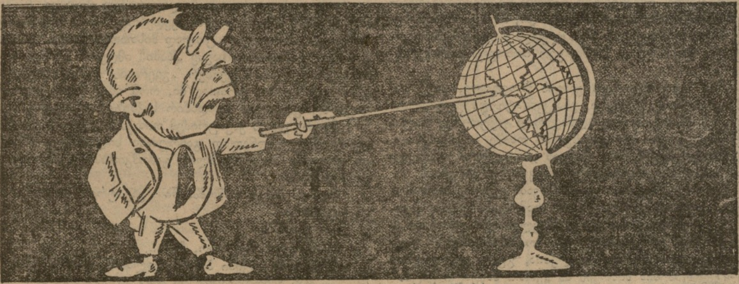

კრიტიკა მსოფლიო ასპარეზის მიხედვით.

სრულიად საკავშირო მასშტაბით.

თვითკრიტიკის ფარგლებში

დაიახლოვა

„ორგფინჩხის“ რეგისტრატორი, ისიხი ივლიანესძე სილაბანდურაშვილი ერთი დამბლა ვინმე იყო: უვიცი, ხეპრე და უნიჭო; დაბაჯბაჯებდა დარეტიანებული ბატივით და საქმეებს, ზოგს სად მიჰყრიდა და ზოგს—სად.

„ორგფინჩხის“ გამგეს ეტყობოდა, რომ ძალიან ებრალებოდა სილაბანდურაშვილი. გულკეთილი გამგე ასე ვსთქვათ, მხოლოდ „ღვთის გულისათვის“ თუ ითმენდა სილამანდურაშვილს თავის დაწესებულებაში. გამგე ხანში შესული კაცი იყო, ბევრის მნახველი, ბევრის გამონაცადი, მშვენივრად ესმოდა საზოგადოთ ოჯახის მეთაურის მძიმე მდგომარეობა და, თუმცა შენიშვნებსა თუ რჩევა-დარიგებებს არ აკლებდა თავის უხეშ რეგისტრატორს, დათხოვნით მაინც ვერ ითხოვდა სამსახურიდან.

ჰაგრამ სულ სხვა იყო გამგის მოადგილე, კაუჭ კაკაბისძე კაკაურიძე; მკაცრი, ენა-კვიმატი და ელვასავით სწრაფი, ის იმ თავიდანვე ალმაცერად უყურებდა სილაბანდურაშვილს და მის კაბინეტში რაიმე საჭიროებისთვის შემოხეტებულს, მას მუდამ „სიტყვიერი გაპანღურებით“ თითქმის კარებიდანვე ერეკებოდა გარეთ.

კაკაურიძეს თვალით დასანახავათ ეჯავრებოდა მოუქნელი სილაბანდურაშვილი და რამოდენიმეჯერ საკითხიც კი აღუძრავს მისი დაწესებულებიდან დათხოვნის შესახებ. მაგრამ გამჭრიახსა და მომთმენ გამგეს იგი თითქმის ყოველთვის მოურბილებია, გული უბრუნებია და შეუცვლევინებია მისთვის ამ „ერთი საწყალი კაცის“ ერთი ხელის გაქნევით დაღუპვის შეძლებელი გადაწყვეტილება.

ასე ითმენდენ სილაბანდურაშვილს „ორგფინჩხში“ დიდხანს, იქამდის, სანამ „სიზიფის მოთმინებითა“ და „იობის სულგრძელობით“ ალსავსე გამგეც კი არ აივსო მასზე სრული მოუთმენლობით და არ გამოსთქვა თანხმობა მისი სამსახურიდან გასტუმრების შესახებ.

— ოღონდ საჭიროა დაიცვათ ორი პირობა, ეუბნებოდა გამგე თავის მოადგილეს ერთ ზაფხულის დილას: „ერთი —დათხოვნის აქტი უნდა მოხდეს მაშინ, როცა მე შვებულებაში ან ხანგრძლივ მივლინებაში ვიქნები, ხოლო, მეორეც: დათხოვნა უნდა მოხდეს სილაბანდურაშვილისათვის მისაღებ ფორმებში, ესე იგი მითითებულ უნდა იქნას რაიმე მსხვილ საბაბზე, რაც სრულიად ადვილი საქმეა, და ფულადი კომპენსაციაც სახარბიელო უნდა იქნას მიცემული დაზარალებულისათვის დათხოვნის სიმძიმის შესამსუბუქებლათ“-ო...

ამრიგათ, ყველაფერი თითქოს „ღვთის კანონის“ შესაფერისად იყო წინასწარ გამოანგარიშებულ - მოაზრებული და ზაფხულის ერთ მშვენიერ დილით „ორგფინჩხის“ „ღვთის-ნიერი“ გამგე „ღვთის-ნიერი“ კმაყოფილებით გაემგზავრა თვენახევრის შვებულებაში დასასვენებლად.

კაუჭ კაკაბისძე კაკაურიძე ულვაშის გრეხით, საგანგებოთ ამ დღისთვის გახამებულ პერანგსა და ახალ კოსტიუმში კოხტად გამოწკიპული გამგის ავტომობილით მოადგა დაწესებულებას და თუმცა საქმის ვითარებისთვის ეს სავალდებულო სულაც არ იყო, მაგრამ მაინც გამგის კაბინეტში მოიკალათა და ასე შეუდგა დროებით „ორგფინჩხის“ სრულუფლებიან გამგებლობას.

ამრიგათ, სილაბანდურაშვილის სამსახურიდან დათხოვნის საკითხი ახლა უკვე რეალურად წამოჭიმა მთელი სიგრძე-სიგანით, სწორედ ისე, როგორც მაღალი მთის იქით მზის ჩამავალი სხივებისაგან მთის აქეთ დაბლობზე გაწვება ხოლმე კლდეების წვეტებიანი ჩრდილები.

მაგრამ სწორედ ამ საღამოს შემთხვევით სასეირნოდ გამოსულმა კაკაურიძემ უცბათ კინო—„ომეგას“ წინა დღის სინათლესავით ელექტრონით ჰორწყულ ადგილას შენიშნა ბატივით [illegible] სილაბანდურაშვილი, რომელსაც გვერდს უმშვენებდა კალმით ნახატი ახალგაზრდა ქალი. რამდენად კაკაურიძემ შეატყო, ეს ქალი სოფლიდან ახლად ჩამოსული უნდა ყოფილიყვეს.

— ნუ თუ დავიჯერო, რომ ეს „სამოთხის ვარდი“ ამ „ჯოჯოხეთის ნაშხეფის“ და ან რომელიმე ახლო ნათესავია?!.

გაიფიქრა უნებლიეთ კაკაურიძემ, რომელსაც ვერც კი წარმოედგინა არა თუ ის, რომ ეს ქალი სილაბანდურაშვილის ცოლი იქნებოდა, არამედ ისიც კი, რომ ვინმე ოდესმე იმდენად გაბრიყვდებოდა, რომ სილაბანდურაშვილს საზოგადოთ ცოლად მისთხოვდებოდა. და ახალგაზრდა, ჯან-ღონით სავსე „ზამი“ იმდენათ ჩაიწვა სილაბანდურაშვილის მშვენიერ „გვერდის დამამშვენებლისადმი“ უსაზღვრო ტრფიალში, რომ იმავ წუთს გადასწყვიტა სურვილიდან პირდაპირ საქმეზე გადასვლა.

მეორე დღეს კაკაურიძემ თითქმის ყველასთვის სრულიად მოულოდნელად გამოუძახა სილაბანდურაშვილს და ყოვლად მოურიდებლად გამოჰკითხა წუხანდელი ქალის ვინაობა.

ჰაგრამ პასუხის მომსმენი კაკაურიძე ყურებს არც კი უჯეროდა.

— ვი-ინ?!.

— ცოლია, ბატონო, ჩემი!..

გაიმეორა თავისი პასუხი სილაბანდურაშვილმა.

— რას ამბობ, კაცო! მე არც კი ვიცოდი, თუ შენ ცოლიანი იყავი, მაპატიე, ჩემო ისიხი, ეს თავხედობა და საერთოდ ჩემი ასეთი დაუდევრობა...

ეს ისეთი მოთაფლული ენით გამოსთქვა კაკაურიძემ, თავი ისე მოიკატუნა გულუბრყვილო სილაბანდურაშვილის წინაშე, რომ, ამის შემდეგ, პირველისგან მისამართის გამოკითხვა თუ სხვა წვრილმანები ამ უკანასკნელს სავსებით მიზანშეწონილად და მართებულად მოეჩვენა თავისი ახალგაზრდა უფროსის ბაგეთაგან.

— ჩაიზე შენსას ვარ ამეღამ! უაპელიაციო დამაჯერებლობით დაატანა ბოლოს კაკაურიძემ, რითაც პირგადახსნილ ფელამუშივით მოღიმარ სილაბანდურაშვილს ანიშნა ათვისი მისდამი ასე უეცრად შემობრუნებული კეთილი განწყობილების დასაწყისი და ის კიდევ, რომ, ამის შემდეგ, ამ უკანასკნელს შეეძლო „უმტკივნეულოდ“ გასვლა „დროებით გამგის კაბინეტიდან.

პირველად თავის სიცოცხლეში მოდიოდა სილაბანდურაშვილი ასეთი კარგი შთაბეჭდილებით „ღვთის რისხვა“ კაკაურიძისაგან.

— რა კარგი კაცია ჩვენი კაუჭ კაკაბიჩი! ნეტავი, ეს იყვეს ჩვენი გამგე,—ყველას გასაგებად განაცხადა იმ დღეს სილაბანდურაშვილმა კანცელარიაში, რამაც განსაკუთრებით გააოცა კანც-გამგე, მანას მინაიჩი, რომელსაც წინასწარ განდობილიც კი ჰქონდა სხვათა შორის გამგისა და მისი მოადგილის მტკიცე გადაწყვეტილება სილაბანდურაშვილის შესახებ.

— ალბათ, იმიტომ გაუწვა და გაუტკბა, რომ ადვილად მოანელებიოს მაგ უბედურს თავისი ადრე მომავალში გაუბედურება-ო, პირზე გრძნეული ღიმილით გაიფიქრა მანას მინაიჩმა.

მაგრამ დღეები გადიოდა და ჰანას მინაიჩის ოცნებას კი განხორციელება არ ეტყობოდა. ბუნებით ბოროტი კაცი, რომელიც თვით მისთვის სრულიად უვნებელ სილაბანდურაშვილის სიავესაც კი ოქტომბრის დღესასწაულებივით შორიდანვე შეჰხარ-შენატროდა, პირდაპირ დაიწვა მოუთმენლობის ცეცხლში, როცა რეგისტრატორის დათხოვნის შესახებ მის მიერ უკვე სათანადო ფორმალური საბუთებით აღძრულ საკითხს დასკვნა არ ეძლეოდა.

დაკვირვებული მოხელის თვალს არ გამოეპარა ის გარემოება, რომ თითქმის გამგის შვებულებაში წასვლის პირველივე დღიდანვე, კაკაურიძემ დაუწყო სილაბანდურაშვილს ათასნაირი საგანგებო მინდობილებებით „დატვირთვა". გაჩნდა სალამო საათებში რაღაც საგანგებო სამუშაოები. სილაბანდურაშვილი ზოგჯერ შუაღამემდე უჯდა დაწესებულებაში მაგიდას და ან კანცელარიის არქივში იქექებოდა, ან კიდევ ძველი სარეგისტრაციო დავთრიდან ცნობები ახალში გადაჰქონდა და ასე დაუსრულებლივ. ერთი სიტყვით, კაკაურიძემ ისე „დაიახლოვა" სილაბანდურაშვილი, რომ თითქოს კაუჭი ღილს გადაესკვნაო.

მაგრამ იმავე დაკვირვებულმა თვალებმა და გონებამ შეამჩნიეს კიდევ ერთი რამ, სახელდობრ: როცა სილაბანდურაშვილი თავის საგანგებო მინდობილობებში თავჩარგულ ქექას შეუდგებოდა ხოლმე, დაწესებულებიდან იმავე წუთში უცბათ ქაფურივით გაჰქრებოდა კაკაურიძე, რომელიც უკანვე ბრუნდებოდა მხოლოდ მაშინ, როცა სილაბანდურაშვილისთვის მიჩენილი საათების უკანასკნელი წუთები მოახლოვდებოდა ხოლმე. ყოველივე ეს ისეთი სისტემატიური სიმტკიცით ხდებოდა მთელი თვენახევრის განმავლობაში, რომ „ორგფინჩხის" გამგის შვებულებიდან დაბრუნების დროს ეს მოვლენა უკვე დაწესებულების ცხოვრებაში გახირულ სოლივით იყო შეჩრილი და თანაც ხორცმეტივით შეზრდილი.

იმ წელს „ორგფინჩხის" გამგის მოადგილეს, კაუჭ ყაკაბისძე კაკაურიძეს, ჩვეულებრივი შვებულებით არც კი უსარგებლნია. მოხდა ისე, რომ შვებულებიდან ახლად დაბრუნებულ გამგეს უცბათ ისევ მივლინებაში წასვლა შეხვდა. ამასობაში ზაფხული და აგარაკების პერიოდიც „გაიფურცლა" და კაკაურიძემაც, შვებულების ნაცვლად, ხელში ზორბა „კომპენსაცია" ჩაიყაჯა..

აღნიშნულმა „კომპენსაციამ" რამდენიმე პირს მოუპოვა პირადი თუ საზოგადოებრივი ხასიათის ბედნიერება: თვითონ კაკაურიძეს — კარგი სმა-ჭამა, ჩაცმა-დახურვა და საერთოდ „თავის პატივი"; სილაბანდურაშვილის ლამაზ მეუღლეს — კრებდიშინის კაბა, ფაიდიშინის ზევითა ჩასაცმელი, ლაკის ტუფლები, ლაიკის ხელთათმანები თუ სხვა, რამ წვრილმანი; თვითონ სილაბანდურაშვილს — მტკიცე მდგომარეობა, ხოლო კანცგამგეს, ცანას ჰინაიჩს — ღირსეული თანაშემწე და საშიში პრეტენდენტი, ივსიხი ივლიანესძე სილაბანდურაშვილის სახით, რომელიც, კაკაურიძესთან თავისი ლამაზი ცოლისათვის შინ რომ ხელი არ შეეშალა, თითქმის ყოველ დღე ადრე დილიდან, ვიდრე შუაღამემდე სულ დაწესებულებაში იქექებოდა, რადგან ყოვლის შემძლე უფროსმა ყაცი ამდენათ „დაიახლოვა", ამდენი ბედნიერება მიანიჭა და მასაც ხომ არ შეეძლო არ გამოეჩინა სამაგიერო მონდომება, საქმეში შესაფერი ერთგულება და ყაირათი.

ონისიმე.

ყურძნის სიყვარულით ღობის მკოცნელი

— გთხოვთ გაცნობას: მე თქვენის გულისათვის თითქმის ყოველ ღამ აქ მოვდივარ და ამ კიბეებსა ვკოცნი!..
— მერე და მის შემდეგ გაცნობასაც მთხოვთ?!.

პასუხი დედას

მივიღე შენგან, დედი წინეთ წერილი ვრცელი,
მაწყევლინა თავბედი: იყო ექვსი ფურცელი!
შენა მწერ მე, დედიკო, რომ დავცოლშვილდე დროზე..
(პასუხისათვის იყო გუშლამ რომანოზე!)
აი, პასუხსაც ვატან, და სიტყვითაც ვამბობ:
ვისაც კარგი აქვს მადა, ქადაც მან ჭამოს ბარემ!
რომ გაიძახი მაგრათ: „ითხოვე, თვალის ჩინო"!
ვი ვითხოვ, დედა, მაგრამ რითი უნდა ვარჩინო?!
რომ მწერ: „მზითვი აქვს ბევრი, არ გეიტეხო გული", —
რათ მინდა დედაბერი, ბევრიც რომ ქონდეს ფული?!
ფული გიბრმავებს თვალებს და არა პატარძალი,
შემოგელევა მალე და მერე ნაყე წყალი!..
„ურასავიცაა ქალი, ქე ჯობს ვაჩნაძე ნატას"...
ოუშენდება კარი, ვინც მე მას გამომატანს!..
ნუ გამიმწარე ყოფა, რას ამბობ, დაუკვირდი!
მე ჩემი თავიც მყოფნის, არ ავიკიდო ტვირთი!..
რა ჭირს გადავეკიდე, ერთი მათხოვე ყური:
მადროვე ცოტა კიდევ: ვიშოვო სამსახური!
ბევრი მპირდება ალაგს, იქნებ, მოვეწყო სადმე,
ბოლოს ხომ ფეხიალაგს ვიშოვი მაინც საწმენდს!..
ჯერ ჩემი ცოლის თხოვა, რამ მოგაფიქრებინა
იცი, ვგევარ მათხოვარს და სულ არა მაქვს ბინა?!.
ორი თვე არის თითქმის, სასაფლაოზე ვწევარ,
სწორეთ რომ ჩემზე ითქმის: „ჰგავს დათეშიძის წევარს.
გამოწანწლული დავალ, აღარ მიდგია სული,
და გზა შარაზე მავალს მიწუხს სიმშილით გული!

ვისი არ გინდა, აქ მე რომ არ მემართოს ვალი?
არ არის არსად საქმე, მედება გულზე ალი!..
ბირჟაში ყოველ დილით, დავიარები მუდამ,
და დღემდეგ მკვება ტკბილათ ბირჟის გამგე დუდამ!..
ო! ეს „ბეზრაბოტნობა“ გიფუჭებს ჭამის მადას!
(ჭამით, იცოცხლე, ვჭამო, მაგრამ საჭმელი სადარს?!)..
აღარ მაცვია ტანზე შარვალი, არც ხალათი,
უბედობასთან თან მდევს, ეს მტრობა და ღალატი:
სამი აბაზი ფულათ ემართა ჩემს მეზობელს,
იგი კი გაპარულა გუშინღამ თავის სოფელს!..
ეხ! კაცი ასეთ დროში არ უნდა ენდო ძმასაც,
თორემ იგი ღვინოში შემოგატყვილებს ძმარსა!..
წელს ამ ზაფხულზე პალტო გავყიდე ორ მანათათ,
როცა აცივდა, ვდარდობ; დღეს მიღირს ერთი ათათ!..
ზამთარი მოდის, ვხედავ, რა ჰქნას ცარიელ ჯიბემ
ქარიც გაათავხედა ამ ჩემმა სილარიბემ!
შემოდგომის ცივ ქარად, ჩამოდგა გულში დარდი,
და ბოლმის გასაფანტად, კმარა სულ ორი კვარტი!..
ყველა იმედი ქრება, მზეც უგემურათ ჩადის;
ახლა მე მენატრება ნატეხი ცივი მჭადის!..
(როგორ არ გავიცინო, ბედი ჩამძახის ყურში:
„ამაღამ დავიძინოთ ვერაზე, ნაგვის ყუთში!..)
წინეთ ტალონი მქონდა და ვსადილობდი მუქთათ,
თავიც ქე გამომქონდა, კისერიც გამისუქდა.
ყელამდე ვიყავ სავსე, და ვჭამდი რა გინდა რას,
ეხლა კი დავემსგავსე, სამკაპიკიან ტარანს!..

დონ—კიხოტი.

კომბლე და ტარკორი „ელისოზე“

— ამხანაგო კომბლე, რას იტყვი იმის შესახებ, რომ „ელისოზე“ ხალხი ასე აწყდება?!.

— (ჩიბუხის გაბოლებით) „ბრმა საქონელს ბრმა მუშტარი არ დაელევა“-ო!..

მოდი, ამოვკრა პანდური
ცხრამეტჯერ დავსვათ ბზიალად!
შიშით თმა ყალყზე დაუდგეს
ტანშიც ჩაუდგეს ზრიალად!..
ჯვარი აქვს, თვითონ არა სწამს,
ტრაპეზში იხმობს ქალებსა,
ქურდობაც მისი საქმეა:
იქვე ზედაშეს დალევსა.
ეხლა სწუხს: ვერვის შეაცდენს
განზე აცეცებს თვალებსა.
„საქმეს წაახდენს რეგვენი,
ფათერაკს დააბრალებსა!..
მე მინდა, რომ ყველა „ხუცებს“,
ყელში გაუჩნდეს ხუნაგი,
გაჰქრეს მაგათი ხსენება,
მათი ჯიში და ბუნაგი.
რომ გლეხებს თავზე არ აჯდეს
ყველა ოხერი, მსუნაგი!
სულ იმის ფიქრში კვდებოდენ,
მუცელი კარგად გაეძღოთ,
როგორმე საწყალ გლეხისთვის
ტყავი ათასჯერ გაეძროთ,
„ვინ ასი წელი ეცხოვრათ,
გლეხს თუნდ ერთ დღეს არ გაეძლო!.
ერთ მღვდელს ვიცნობდი,! შავგვრემანს.

სახელად ერქვა სევასტი,
მასთან კამათი მომიხდა,
ვეცი, კინაღამ შევასქდი!
არსად არაფერს უშვებდა:
ნათვლა-ქორწილი-ალაპი,
წირვა ლოცვაზე ჩნდებოდა
გამობრანცული, ნაყლაპი.
მთელი სოფელი დაავსო
თავის უსაზღვრო მადითა,
ეხლა კი ბრაზობს! ვერსტკბება
ძველი წესების ნადითა!..
არ იცის, ამ კომუნისტებს
გაუმასპინძლდეს რაღათი!
სტირის ხუცესი შვილებით,
სტირის მეუღლე ალათი,
თან ბუტბუტებენ მოისპოს
სახსენებელი მაგათი!
ეხლა ეს დარჩა ალათის
ქმარს უყოს რამე სახათი:
ან ყელში დანა დასცეს და
ან ხელში მისცეს მახათი.

გულწითელა.

გულწითელას ლექსები

არ ხნავს, არ თესავს, არ თოხნის
ცოხნის კი—ბარაქიანად!..
რასაც მოუტან შეყლაპავს,
თუნდაც ქვიშიან - ქვიანად.
ბევრის ოჯახში შეჭრილა
ქმრები გახადა რქიანად
არის იმდენად ტუტუცი,
ცოლშიც გიხდება ზიარად!
შეგხვდება, გიძღვნის კურთხევას
თავდახრით, თავაზიანად...
ერთი ასეთი ხუცესი
სოფელს ეყოფა ზიანად!

ვაი, ჩემო ფაცია

თუ არ გედევირიე ამ კომუნისტების ხელში, კაია, თუ არა და, ანასუნი ჩემ საქმეს! მაინც და ყორისფელ გოუგონარს რომ აგენი გამეიგონებენ, ამისთანა გინახავთ? რა იყო ახლა, ვითამ, ამ სტანციებში ზარას რომ აღარ უკვრენ! რა ფოქუსია ახლა აგი! წინეთ სამი „ზვანოკი“ იყო პოეზდის წასვლის დროს, მერე ორზე დააყენეს და ახლა თელათ მოსპეს, მოუსპო ღმერთმა მაგენს სიცოცხლე! როცხა თითონ უნდათ, თელათ ააჭყვირებენ პარავოზებს, ზარებს, შუშტუკებს და ყორისფელს! აგიო, ტრევოგა იყოვო და, რა ვიცი, რას არ ბროდიალობენ! მისთვის ყორისფელს აყვირებენ ერთად და რაცხა პოეზდის დროს ორი კაკალი ზარა ჩამეირეკებოდა, ჩვენთვის იგიც ქე შემურდათ!.. უწინ, პირველ ზარას რომ მისცემდენ, იცოდი კაცმა, რომ პოეზდი ჩამევიდა სტანციაში. მეორე ზარაზე— მოემზადებოდი და მესამეზე— შეახტებოდი ვაგონს და მიდიოდი ალხეინად. ახლა მოსვლას ვერ გაიგებ კაცი და წასვლას! რა ია, ახლა, ვითამ, იმ დიდ გზაზე რომ ქე უკრავენ ზარას ისტევლე, მარა აქანე: ჭიათურა- საჩხერე, ბორჯომ- ბაკურიანი, ტყიბული და ყველგან, ამ პატარა შტოებზე რომ მოსპე! ეს ზვანოკები, რავა, იმ დიდ „ლინიაზე“ ყველა ყრუი დეიარება, თუ რაშია საქმე- აპა, რავა, იქანე უკრავენ, აქანა არ უკრავენ. თელათ დევიბენი კაცი, რავარც ცერცვის მარცვალი, ისტე! მაინც და რომ ვერაფერს გოუგებ კაცი ამ ბალშევიკებს! მისთანას მეიგონებენ რაცხას, რომე ჭკუას დაკარგავ ადამიანი!

ვაი, ჩემი ცოდვა მიეცა იგენს, რავარც მე მომსპენ და მომჯაყეს კაცი! მიდლემჩი რომ ქალის თხოვა არ მეფიქრებია, არ მერჩია მე უბედურს! რაცხა ეშმაკათ, ქალი ვითხოვე! მოვაწერეთ ხელი და პრიამათ „მმაჩის“ კანტორიდან ჩაველით ჭიათურის სტანციაზე. მოუცადეთ პატარა და ქე შემოსრიალდა პოეზდი. ჩავაჯინე ჩემი ფაცია ვაგონში, დავაბინავე და მე გუფეტში შოუხვიე. ერთობ მორცხვი ვარ ფხიზელი და ვიფიქრე: ახლა, მოყვრებში რომ ჩევიდე აგი ახალი სიძე და რაცხა ორიოდე რიხიანი რეჩი არა ვსთქვა, გლახას დამიძახებენ თქვა და ამიზა პატარა მაკარიჩი ჩამოუსხი იქინე ბიჭებს და მინდოდა ცოტა შეზარხოშება. მე ალხეინათ ვარ, უყურებ აგერ და ვუცდი, რავარც დაკრავს ვტაროი ზვანოკი თუ არა და, მინუთში შევახტები პოეზდს-თქვა, ვფიქრობ, მაგრამ, [illegible] არ მომიკვდე, ვილამ დარეკა! ეინძრა პოეზდი და [illegible] თურმე! აგი პარავოზის ფშვიტინ- ფშვიტინი რომ გევიგონე, დამცეცხლა თავში და გამოვარდი, მარა კარებში ვინცხამ მტაცა ხელი და მქაჩავს! ამ სიჩქარეში გუფეჩიკიზა ნახარჯი არ მიმიცია, თურმე, და იგია, რომ მექიჩავება ჩოხის კალთაზე და არ მიშობს! იცის ღმერთმა, რომ ფულის მიცემა არ მეზარება, მარა ჯიბაში რომ ხელი ჩევიყო, მისი დროი აღარ მაქვს და მიტომაა, რომ მივრბივარ, მარა ვინ გიშობს! გუფეჩიკი იქით მექაჩება, მე— აქეთ და ამასობაში პოეზდი ქე წევიდა! დავაქნიე ხელი გამწარებულმა და გამოუსხლტი, რავარც იქნა, მარა ამ ჯვარნაწერ ჩოხამ რომ დეიწყო პრიწინ-პრიწინი, ჩოხის ორივე კალთები ქე შერჩა ხელში გუფეჩიკს! არ მესიამოვნა აგი, ბოლო დაგლეჯილ ქათამივით, რომ დავრჩი, მარა მაინც გავეკიდე გამწარებული პოეზდს! გავენთე,მაგრამ,არა,რა გავენთე!მოდი და ნუ გეეკიდები შენ! ხელი მოვაწერე, თვარა ქალთან ერთი ღამე არ გამითევია და ახლა აგერ ვინცხა წუწკი მამაძაღლი მაშინისტი მიარბენიებს საცაღა ჩემს კვარაჭინა ფაციას! მივრბივარ, მარა ენა ერთ არშინზე მაქვს გადმოვარდნილი და გახელებული ძაღლივითა ვქელავ! მისთანას ვყვირი, რომე ცას არღვევს ჩემი კივილი, მარა ჩემ ჯინაზე მაშინისტი უფრო და უფრო უმატებს „ხოდს“! ის უმატებს, მარა მე თანდათან „ხოდი“ მაკლდება და ისტე ვარ, რომე, საცაა, გადმეიარს პირიდან ფილტვები და წელები! უბედურმა ფაციამ, რომ ველარ მნახა მისული ვაგონში, გამოსულა პლაშჩატკაზე, გოუშლია ის წითელი თმები და უქნევს მაშინსტს, იქნება კრასნი ფლაგი ეგონოს და გააჩეროსო, მარა ის, ჩემი ცოდით სავსე, უფრო უმატებს „ხოდს“ და მიარბენიებს ჩემს ფაციას! იმე, რეიზა არ გაარბენიებს, რავა მისთანა ხაბურძაკივით გარგვალებული ქალი ჩაუვარდა ხელში, გააქროლებს, აპა, რას იზამს?! მაშინსტს რომ ვერა გააგებია რა ფაციამ მისი ქნევით, მერე ჩემსკენ ქნა ის ბახმაროს მთასავით წამომჯდარი გულმკერდი და მიქნია და მიქნია საწყალმა ხელები, მარა არაფერმა არ გასჭრა! მეც დოუწყე აქედან ქნევა: ხან ხელის, ხან— ბაშლიყის, მარა მიფრინავს ჩემი ბარიშნა— ფაცია და ჰა, თუ მოჩანს და ჰა, თუ არა! ერთი კიდო გოუჭვრიტე ფაციას და ქეც ამომივარდა მუცლიდან მაჭიკი და რავარც ბულთი, ისტე დავასკდი მიწას! გამწარებულმა წამოვიძრე ჯვარნაწერი კალცო და დოუწყე კოცნა! ხან ამ თითზე წამოვიცვი, ხან იმ თითზე, და ასტე, ვითამ, მინდა ჩემი ფაციის სურვილი მევიკლა, მარა რას მიზამს ასეთი პაწია რგოლი, როცა იმ უშველებელ ფრანცუცკი დრედნოუტს,

შალვა დადიანი, როგორც რომანისტი

— ჩემი რომანი, „უბედური რუსი“ სულ ასეთი რამეა, აი!., ვინც კი წაიკითხავს, უსათუოდ ატირდება... ატირდება და მოიგონებს თამარს..., თამარს, დიდსა და ბრძენს...

ჩემს ფაციას ვინცხა ცხვირმოუხოცელი მაშინისტი მიიქროლებს! მერე, რავალი ქალი! მისთანა გასუქებული, რომე საცხა უნდა გეპწკინა, კვახივით გასკდებოდა! მომაგონდა მისი გულმკერდი, მისი ლერწამივით ფეხები, უშველებელი იგი... რაქვიანა.. და წამივიდა გული! ორი საათი ვეგდე, თურმე, საცხა გზაში! რავარც იქნა მოვსულიერდი! თელათ დამტვრეული და დალეწილი! რა ვქნა, ვის მივმართო მე უბედურმა, რომ აღარ ვიცი! დედაია, რა ქალი დავკარგე, რა ქალი დავკარგე, რა ქალი! ვაიმე, ჩემო ფაცია, შენ დაგენაცვლოს შენი კონდრატე! ვის ხელში ხარ, გენაცვალე, ვინც იცის, ვინ ოხერი გიფათურებს ხელებს და მასაჯს გიკეთებს! ერთი ღამე მაინც გაგეთია, ბოშო, ჩემთან! რავა მიმატოვე უპატრონოთ! ვაი, ჩემის ცოდვით დეიწვით, კომუნისტებო, და ამოაგდოს ღმერთმა თქვენი გვარი და ჯილაგი! ერთი ზარა რავა გაგიჭირდათ, თქვე ცოდვიშვილებო! ასტე მცოდნოდა, ერთ ზარასა მე ვიყიდიდი და ჩემს კაცს ვაკვრევინებდი! ორს კი არა, დილიდან— სალამომდე ვარაწკუნებიებდი, ოღონდ კი ეს უბედურება არ დამმართოდა! ახლა აღარც აქეთ ვარ და აღარ იქით! არც ცოლიანი და არც უცოლო! არც ქვრივი და არც „ხალასტოი"! ვაიმე, ჩემო ფაცია, ჩემო კუპატივით გატენილო გოგო! რავა უკვალოდ დამეკარგე! ეს ერთი ჯვარნაწერი კალცო დამრჩა შენს მოსაგონად! ვაი, შენ დაგენაცვლე იმ კალცოში...

დედა, რავა მევიჯაყე,
პატარძალი გამიფრინდა,
ჩემო ფაცი, მე უშენოდ,
ამ ქვეყანას რაღა მინდა!
ახლა მჯერა, რომ ამ ქვეყნად
არც ხატი და არც ღმერთია!
რა უჭირდა, რომ ჩვენ ერთად
ერთი ღამე გაგვეთია?!.
აღარა მყავს მე ფაცია,
ტურფა სამოთხის კარები,
ჩემი ცოდვა ედვას კისრად,
ვინც რომ მოსპო ეს ზარები!..

გოგია.

თავმჯდომარესთან

მეხანძრე— (თავმჯდომარეს) ამხანაგო თავმჯდომარე! დეიშალა თელათ ის სახანძრო იარაღები და შეკეთება უნდა, ამხანაგო, შეკეთება! შე კაცო, გამომიწერე ფული, რომ შევაკეთებინო, თვარა დეიწვის ვინცხა და მე „ატვეჩაი" ვერ გავხდები!

თავმჯდომარე— აი, შე ჭკუის კოლოფი! რათ გინდა, ბოშო, ეს სახანძრე იარაღები? ვერა ხედავ, რომ წვიმებმა წაგვლეკა თელათ! ამ ნიაღვარში ვის გოუგონია ხანძარი?!

მეხანძრე— კაცო, რავა ლაპარაკობ, იმ კვირეში წვიმები არ იყო, რომე კომპერატია კინაღამ გედიბუგა?!.

თავმჯდომარე— ვიცი, ამხანაგო, მესმის, მარა ამ წუთში ხომ არავინ იწვის, შე კაცო!

მეხანძრე—დედაია! ამ წუთში რომ არ იწვის, რავა მერე არ დაიწვის? აგერ უჯმაჯურიძეს ამ დღეებში ქორწილი აქვს, გონია, და იქანა ის მთვრალი ხალხი, ვინ იცის, რას არ გააჩენენ?!

თავმჯდომარე— მოდი ახლა და ჭკუა კითხე ამას! უჯმაჯურიძე რომ იმ უშველებელ ღელის იქითა სცხოვრობს, რავა, აგი არ იცი შენე! ქეც რომ გოუჩნდეს ცეცხლი, მე და შენ სახლებამდის მაინც არ მოუწევს და რისი გეშინია, შე ლენჩო, შენა!.

მეხანძრე—კაი, თუ გინდა, იქიდან ცეცხლი არ გადმოვა, მარა აგი ჩვენი გერასიმე და ილაკრი რომ წეიკიდენ, რავა, ამის მერე, იგენი დოუწვავს გოუშვებენ ერთმანეთს?!.

უიაფესი „იმპ"-ორტი".

— ნუ იხარჯებით, ყმაწვილო, ხელზე კოცნა—ეს უიაფესი საქონელია!..

— მაპატიეთ, მაგრამ მაინც დიდი ფასი აქვს, როგორც არა საბჭოთა ნაწარმოებს!..

თავმჯდომარე— არაფერიც არ იქნება. ქეც რომ გააჩინონ ცეცხლი, კრამიტიანი სახლებია და საშიში არაა ჩვენთვის.

მეხანძრე— კაი, თუ გინდა: გერასიმეს და ილაკრიის ხანძარი არც თუ ისეთი საშიშარია, მარა იორდანე ჯანჯღავას რომ ქალი მოსტაცა სეფეია ხიჯაკაძემ, რავა, აგი საქმე ისტე ჩეიარს, დევიჯერო?!

თავმჯდომარე—რაიო, რაიო? მერე და ასე ხარ გაჩერებული, შე ლენჩო, შენა! აი, დურაქი! მიკვირს ამ ხალხის ამბავი, დედა ნუ წამიწყდება! რავა არ იცი ახლა შენ, რომე იორდანე ჯანჯღავა ამ საქმეს ისტე არ დასტოვებს უყურადღებოთ! უეჭველში ცეცხლს წოუკიდებს სეფეია ხიჯაკაძეს, არ უნდა ამას ლაპარაკი! მერე ჩემს მეზობლათ ცხოვრობს და თელათ არ გამხრუკავს ვირთხასავით! აჰა, მიწერილობა და ამ წუთშივე მიდი კასერთან, გამოართვი ფული და ახლავე შეაკეთებიე სახანძრე იარაღები, დაკვრითი წესით! თვალის დაპაჭუნებამდე უნდა გექნეს მზათ, თვარა კვახივით გაგთხრეშ შუაზე!,

(მეხანძრე მიდის კასირთან) ყურუმსაღი! რავა ნელა ლაპარაკობს იმ იარაღის შეკეთებაზე!

(მიაყვირებს) ამ ნიმუშით იქნეს თელათ შეკეთებული!.. თვარა, იცოცხლოს გრამიტონმა, მე შენ გაყურყუტო პადვალში! ვერ უყურებთ ამ გლახის ჭირს! სმოლოჩ!.

ძე.

კითხვა-პასუხი

(სცენები სკოლაში)

მასწ:—ამხანაგო, რიჟამაშვილო, მიპასუხე: სად არის ქალაქი ბუენოს-აირესი?

მოწ.—ბუენოს -აირესი თუ არის, ისევ ქუთაისის მაზრაში!

მასწ.—ქუთაისში კი არა, იგი არის არგენტინაში.— აბა, ეს მაინც მიპასუხე: სად არის ადესა?

მოწ.—ადესა, ამხანაგო მასწავლებელო არის სამეგრელოში, იგი საუკეთესო ღვინოთ ითვლება მთელს სამეგრელოს შეერთებულ შტატებში, თუმცა ცოტა ბაღლინჯოს გემოც აქვს.

მასწ.—არ იცი, დაჯექი, —აბა, ბატიტვინაძე, შენ გეცოდინება: სად დაარსდა პირველი ინტერნაციონალი?

მოწ.— პირველი ინტერნაციონალი ჩემო ბატონო, ჩვენს ვოზურგეთის კლუბში დოუკრა თხილაძის დუხოვოი ბუზიკამ.

მასწ.—ააა, თქვენ ჰიმზე მიპასუხებთ, არა? მე ხომ კავშირზე გელაპარაკებით?

მოწ.—ააა, ახლა კი მივხთი რაზედაც მეკითხებით, ბატონო მასწავლებელო, მაგაზე მე ვერ გიპასუხებთ, რადგანაც იმ დროს მე არ შევსწრებივარ.

მასწ.—არც იცი? მაშ, მიპასუხე: სად ხმარობენ ტრაქტორს?

მოწ.—ტრაქტორს ხმარობენ ლაპარაკში, მაგალითად, იტყვიან: „ნუ გაატრაქტორე საქმეო!"..

მასწ.—აბა შენ, ყორანაშვილო, განმიმარტე სიტყვა: „მუნიციპალიზაცია"?

მოწ.— მუნიპილიზაცია ასე დახურდავდება: მუნი ნიშნავს ჯანის ავადმყოფობას, ცი—ნიშნავს როდესაც ცხვირს დააცხიკინებ და წამოიძახებ „ცი"-ს, მაგალითად ჰაპ-ცი, ჰოპ-ცი და სხვა. პალიზაცია კი— ნიშნავს ბერძნულად „პალეზაის"— ანუ რუსულად შეძრომას..

მასწ.— რა არის სიტყვა: „აჯაფსანდალი", მიპასუხე, მძინარაძე!

მოწ. —აჯაფსანდალი, ამხანაგო მასწავლებელო, არის იგივე „ერთა ლიგა".

მასწ. — ვინ არის კელოგი?

მოწ.—კელოგი არის ამერიკული ჯიშის საპრეზიდენტო ორფეხა ცხოველი.

მასწ.— აბა, ბაჩიაშვილო, მითხარი: რა არის „ფაშიზმი?"

მოწ.—ფაშიზმი არის მიმართულება ფაშვების გამოსაყრევინებლად!

მასწ.—ყოჩაღ, შე უშნო! აბა შენ, მანდ რევოლვერს რომ სინჯავ, ფალარათაძე ხარ თუ რაღაცა, მიპასუხე: რა არის სიტყვა „ორიანტი"?—

მოწ. —ორიანტი არის დიდი და ლამაზი შენობა რუსთაველის პროსპექტზე!

მასწ.—აბა, ეხლა ამაზე მიპასუხე: რა არის პროტექცია?

მოწ.—სიტყვა პროტექცია არის, აი, ეხლა, ვსთქვათ, შენა ხარ ქალი და გინდა კარგი სამსახური იშოვნო რომელიმე დაწესებულებაში. ჰოდა, შენ შეგიძლიან ცალკე ინახულო გამგე, დაუწყო მას კურკური, დაჰპირდე კოცნას, დაჰპირდე „ისემე"-ს და სამსახურიც მზად გექნება!..

მასწ.— დაბრძანდით. დაეგდეთ! ხულიგანსკი ვირაჟენიებს თავი დაანებეთ, თუ შეიძლება. აბა, შენ მითხარი კახელო დიდყურაშვილო— რა არის სიტყვა „ფედერაცია".

„სხვისი ჭირი--ღობეს ჩხირი"-ო

— ღმერთო ჩემო, ეს სარკის გატეხა ხომ ცუდი ნიშანია: აწი შვიდ წელიწადს სულ უბედური ვიქნები!..

— როგორ, განა ,შვიდ წელიწადს კიდევ სიცოცხლესა ჰფიქრობ?!

მოწ.—ეე, შე ჩემანალა, მაგაზე ადვილი რა არის, ფედერაცია არის პაპიროზი, რომლზედაც სამი ძმა-ბიჭი ახატია: თათარი, სომეხი და ქართველი. აი, ესეთი (იღებს ჯიბიდან კოლოფს).

მასწ.— სოვერშენო სწორეა! აბა შენ მითხარი როდის დაიბადა დიდი მასწავლებელი კ. მარქსი.

მოწ.— ის დაიბადა ჩემზე უფრო ადრე!

მასწ.— აბა, შენ ინბახაროვ, მიპასუხე— როდის მოხდა თებერვლის რევოლიუცია?

მოწ.— ფებრალსკი რევალიუცია მოხდა, უჩიტელჯან, მაშინ, როდესაც მამა ჩემი, ცაკანა, იარმუკაში მეთევზეთ იყო და მე იმისი დახლიდარი ვიყავი, ტავარიშჩ უჩიტელ!..

მასწ.— უჩიტელ კი არა, მუჩიტელ არ გინდა,— მითხარი რომელ თვეში მოხდა თებერვლის რევოლიუცია?

მოწ.— თებერვალსკი რევალიუცია, მოხდა! მოხდა! მგონი, მარტში.

მასწ.—ტუპიაკი, ბოლშე ნიჩევო. — აბა ეს მაინც მიპასუხე, რომელ სახელმწიფოშია დამჩაგვრელი და დაჩაგრული?

მოწ.—(იგონებს) დამჩაგვრელი... დაჩაგრული..: (აგრძელებს დაჩაგრული-ი-ი... (დანარჩენი მოწაფეები ბანს მისცემენ) ძმა-ბიჭებში დაჩაგრული მე ვარ სიმონა დოლიძე-ე-ე... ვაი! ვაი! ვაი! ვაი... მე ვარ სიმონა დოლიძე ოოო!: (მასწავლებელი გაოცებული შეჰყურებს მათ და სწრაფად გამორბის ოთახიდან)

დასასრული პირველი სერიისა. პროდოლჟენიე ბუდიტ.

მეფისტო.

დირექტორი პროკლე ანუ ტრესტის შტატი—მოკლე

„ტრესტიყლაპეს“ დირექტორი
ზის, ცხვირ-მაღლა— აშვერილი,
და ფიქრობს, თუ მისი „შტატი“
მოკლეა თუ გაბერილი?
თვითონ მასზედ, მაგალითად,
ვინ იტყვის, თუ არის მოკლე,
გაბერილიც ისევეა,
როგორც „მოკლე“— ჩვენი პროკლე!

ზის ის, ჰფიქრობს და თამბაქოს
იკლაკნება მის წინ ბოლი,
როგორც „შტატის შემოკლების“,
ანუ „ოცპროცენტიანი ზოლი“-..
იმავე ფიქრით დატვირთული

ზის იქით „ზამდირექტორი“
და აბოლებს სავარძელში,
მინდვრად ხვნაში—ვით ტრაქტორი!..
მანაც ხომ „კვალი“ შემოკლების
გაჰკრას უნდა ტრესტის ველზე,
თუ უნდა რომ სხვა ვერავინ
დაედაოს სავარძელზე.
ასევე და ამნაირად

ზის და ჰფიქრობს „სეკრეტარიც“...
შემოკლების კამპანია,
საზრუნავი მისიც არის!
და იმისი მარტო, განა?
„ზამსეკრეტრის“ ჭკვა- გონებაც

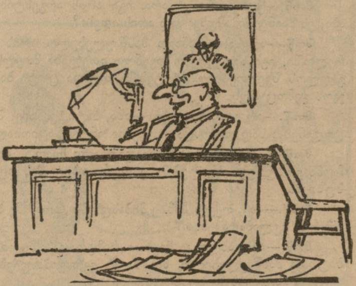

თვით გაზეთის კითხვის დროსაც
ამავ საკითხს ემონება!
თვით „გლავბუხიც“, როცა ფინჯნით
წინ დაუდგეს დილს ყავა,

დამლაგებელ ქალს ეცა და
გული მაზედ „მოიქავა“!..

„ზამბუხი“ კი ანგარიშებს
მიაჩერდა ისე მედგრად,
რომ ყავა თუ, მგონი, ჩაიც,
გაციედა და, იქვე ედგა!..
„სჩოტავოდი“-ც კი საკითხის

წინაშე რომ ქედს არ ხრიდა,
ანგარიშებს დასტა- დასტად,
ილებდა და სტოლქვეშ ჰყრიდა...
„სჩოტავოდის“ თანაშემწეს

ცხვირი თითზე ჩამოეყრდნო,
და სიმძიმე ამ საკითხის,
მოსჩანდა, რომ მასაც ეგრძნო!..
შემოსავლის „კონტროლიორს“

წინ დავთარი გაეშალა,
ისე კი, რომ ზედ ეჩინა
შემოკლების მთელი ძალა!..
და გასავლის თამასუქებს

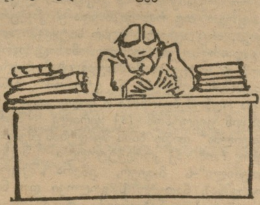

„კონტროლიორ“— ჩიფუკაძე,
როგორც ზღარბი— ღობის ძირას,
შემოკლებით ეჯდა შვაზე!..

მემანქანე— კლეოპატრას,
წინ რომ ედგა „უნდერვუდი“,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკვე ცხვირთან მიეტანა,
„პუხოვკიან“ ხელით პუდრი!.
ხოლო სონა— მემანქანეს
დაეყენა „რემინგტონი“

და „პუხოვკა“ პუდრით მასაც
ხელში ეპყრა, ვით „ბუტონი“!..
რეგისტრატორს, სიმონიკას,
(ეს გოცაძე არ გეგონოთ!)

გარს მოსული ქაღელდები
რომ ეყარა უპრაგონოთ,

ახალ რომანს ჩაჯდომოდა
და გულს ვნება მოქარგული,
შემოკლების საკითხივით
წიგნში იყო თავ-ჩარგული!..
მარტო შიკრიკ— „კურიერებს"

გაჰქონდათ და გამოჰქონდათ:

გზაში ოფლს არ იშურებდენ,
გული თუ არ შეუღონდათ...
და „ყლაპტრესტის" შტატის საქმე
ის მოკლე ის მჩატე
მხოლოდ ამათ სირბილით და
ჯაფით იყო მოლაღადე,
რომ საკითხი შემოკლების,
მისი სიგრძე, მისი განი,
„კურიერთა" ოფლით არის
მორწყული თუ განაბანი
და რომ მოხდეს შემოკლება,
მოხდეს შტატის შემცირება,
ცხადი არის: ორსავ თუ არ,
ერთ-ერთს „დედა ეტირება"!..

ჰაზირა.

ქაჯური ენა

კირილე ყლანწაძე ღრმად ჩაფიქრებული იჯდა ამიერ-კავკასიის რკინისგზის გამგეობის ერთ განყოფილებაში. აქა-იქ დარჩენილი ქოჩორი აევარცხნა და ფიქსატუარით გაპრეხილი ულვაშები თაგვის კუდივით გაეწკიპა. საერთოდ კირილე ძველი „ხოლოსტიაკი" იყო და ძალზე უყვარდა ქალები. ოცი წელიწადი გაატარა კირილემ სხვადასხვა დაწესებულებაში და ოცი რომანი მაინც კი ჰქონდა. ამგვარ რომანების წყალობით ის დარჩა უცოლშვილოდ და აღარც კი ფიქრობდა ცოლის შერთვაზე, მაგრამ ძველი ჩვეულებისთვის ჯერ კიდევ თავი ვერ დაენებებია და ყოველ წუთს მზად იყო არშიყობა დაეწყო. მიუხედავად იმისა, რომ კირილე სულ რაღაც 67 მანეთს ღებულობდა ჯამაგირს, ის მაინც კოხტად იყო გამოწყობილი. ისე სამსახურში არ წავიდოდა, რომ მთელი საათი სარკეში არ ემზირა, ხან ღალსტუკს ისწორებდა, ხან ულვაშებს იგრეხდა, პლაგვი სამართლებლით იფხეკდა პირის სახეს და ზედ პუდრს იყრიდა.

და იყო დღე იგი შაბათი. კირილე ძალიან ცუდ გუნებაზე იყო—ღრმად ჩაფიქრებული, რაღაც ქაღალდს მისჩერებოდა და დანაოჭებულ შუბლზე ოფლის კოკრები ადგა. ეტყობოდა: მეტის მეტ გაჭირვებულ მდგომარეობაში იყო კირილე. ხუთი წელიწადია, რაც ის მთარგმნელის თანამდებობას ასრულებს და ასეთი დღე არ დასდგომია.

— შეჩვენებულები! წყეულები. დაგვღუპა ამ კაკაბაძის და რკინისგზის სატერმინოლოგიო კომისიის ლექსიკონებმა. აგვირიეს ენა, გადაგვირიეს ხაზის აგენტები ლე, რაც პირზე მოადგებათ, იმას სწერენ. მოდი და გაიგეთ ეხლა, რა ოხრობა სწერია აქ!..

კირილემ დაწერილი ქაღალდები ხელში აიღო და ჩააშტერდა.

„24 სექტემბერს ტფილისის საყუდიდან გამოვიდა ორთქლმავალი, იქვე ფარეხიდან გამოვიყვანეთ 30 დატვირთული რონოდა და მივუბით ორთქლმავალი. ერთი რონოდა არის დატვირთული აიდრეჰონდით, გამპრტყალით, ტიბჟირებით, ერთი ბანჭვინით, კეკეოებით, საცხით, ერთიც ჯირგინებით და ბელეკონიდით; ერთ რონოდაში შეფუთვილი თეეგბი აწყვია, ერთშიც ტიბჟირი, ერთშიც გრჭოები. ამის შესახებ წინად მივწერეთ ანგარანიდან, შემადგენლობა გასინჯეს და ყველაფერი რიგზეა — ჯახამრიდები ჭინჭიკები, ამას წინად ურიგათი ჯალაყინები გამოგზავნეთ მიელსმინეთ მიიღეთ თუ არა. რონოდებში ელკუნა არის. გავსინჯერ რონებში, თარაზო და ტარნარი—ყველაფერი რიგზეა. მიღება გვიელწერეთ. ღს—ტფილისის დგუშაძე".

კირილემ ბარე ათჯერ გადაიკითხა ქაღალდი. შუბლიდან ოფლი მოიწმინდა, კალმის ტარი თითებში გაპოირჭო და შეუდგა ქაღალდის რუსულად გადათარგმნას. ორი დღე იწვალა, როგორც იქნა, გადალახა ყველა სიძნელენი და დაასრულა თარგმნა; ნათარგმნი სიამოვნებით გადაიკითხა და გაიღიმა:

— სწორედ ქაჯური ენაა. თუ მე არა, ეშმაკიც კი ვერ გადათარგმნიდა.

„ვსემ აჩ, ტჩ, დჩ, დნ, დქ, სქ; სჩ; შჩ;დს; ასლი დ. პ; ტ; პუტევოი კომიტეტ; უჩასტკოვი კომიტეტ დოოტჩპუ.

24 სენტიაბრ იზ ტფილისსკაგო (აქ დიდხანს ფიქრობდა კირილე, ბევრჯერ შუბლზე თითი მიირჭო, ვერ გამოეცნო, თუ რა იყო „საყუდი", დაყუდებულნ თოხი გაეგონა, დაყუდებული ბერი გაეგონა, მაგრამ ეს კი ვერ გამოეცნო, თუ ამ შემთხვევაში რა იყო საყუდი, ანუ დასაყუდებელი. როგორც მეგრული ჩამომავლობის კაცი, იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ საყუდი იყო მეგრული სიტყვა: „ყუდე"-დგან წარმომდგარი, რაიცა ნიშნავს სახლს. კირილემ ასე სთარგმნა). იზ დომა ვიშოლ პარავოზ, ტამ ჟე (აქ კიდევ უფრო ღრმად ჩაფიქრდა კირილე: თავსატეხი გახდა „ფარეხის" თარგმნა. ფარეხი რა იყო კირილემ აშკარად იცოდა, მაგრამ ვერ გამოეკვლია, თუ რა შუაში იყო აქ ფარეხი, ბოლოს იმ დასკვნამდი მივიდა კირილე, რომ უთუოდ ჯიშიან თხებსა ან ცხვრებზე იყო ლაპარაკი. კირილე დარწმუნდა, რომ სიტყვა ცხვარი აქ განგებ იყო გამოტოვებული, რა კი საქმე შერეულ ფარას ეხებოდა და ულვაშებში ჩაცინებით ჩაილაპარაკა: „ოხრები, დედანიც მე უნდა ვასწორო და კიდეც ვთარგმნო?" და განაგრძო თარგმნა: ვიშლი რონოდსკიე ოვცი ი კოზი ი პრივიაზალი ნა პარავოზ ნა ოდნომ რონოდსკომ ჟივოტნომ ანდრე მონდ, გამბრტკალი ი ტიბჟირი (კირილეს თავი არ შეუწუხებია ამ.-კავ. რკინისგზის სატერმინოლოგიო კომისიის მიერ გამოცემულ ლექსიკონში ან კაკაბაძის ლექსიკონში ჩაეხედა და გაეგო, თუ რას ნიშნავდა ეს ქაჯური სიტყვები, არც აცივა, არც აცხელა, უცხო სიტყვები აიღო და პირდაპირ გადაარუსულა. კირილე იმაშიც დარწმუნებული იყო, რომ ეს სიტყვები ნიშნავდა ცხვრების ან [illegible] მოყვანილობის აღწერას). ნა ვტორომ ბანჩვილი კეკოსაცხი და ოდნომ ბჟირჩინი ი ბელე კანილ, ნა ოდნომ რონოდსკომ ჟივოტნომ. (აქ კირილე შეაჩერა სიტყვა „შეფუთვილმა" დიდი ხნის წვალების შემდეგ, კირილემ გამოიცნო, რომ აქ კორექტურული შეცდომა იყო: „შეფუთვნილი"-ს მაგიერ, ეწერა „შეფუთვილი", და ასე სთარგმნა). ნადეტო ს გოლოვი დო ნოგ ტიოპლოე პლატიე, პოდ ნაზვანიემ „ტეგი". ნა ოდნომ „ტიბჟირი" ი „გრჩოები". ნა სჩოტ ეტოგო რანშე ელექტრო პისალი (მიელწერეთ ორი სიტყვიდან სთარგმნა კირილემ: ელექტრონი და წერა). იზ (აქ დიდხანს შეჩერდა

კირილე, ჩააფიქრა სიტყვა „ანგარანვა“. რუსეთის ქალაქები უკვე ზეპირად იცოდა, მაგრამ ასეთი სახელი არ გაუგია. დარწმუნდა, რომ უსათუოდ გერმანიაში უნდა ყოფილიყო ეს ქალაქი და, რომ ენის ცოდნა გამოეჩინა, ანგარანს გერმანული დაბოლოება მისცა და ასე სთარგმნა). იზ ანგარანბაუმა (აქ კირილემ მეტის სიამაყით ცალ ულვაშზე გაისვა ხელი და შავი ფიქსატუარით თითები გაისვარა). ვსეხ ასმოტრელი ი ვსე ზდოროვი (კირილეს სახეში ისევ ცხოველები ჰყავდა და ჩამოთვალა სახელბი). დაქახმრიდი, ჩანჩიკი, რანში ეტოგო (აქ ცოტა შეჩერდა კირილე, ჩააფიქრა სიტყვა „ურიკა“-მ, მაგრამ მოისაზრა, რომ ალბათ, კორექტურულ შეცდომასთან ჰქონდა საქმე და სიტყვა: „გარეკა“-ს მაგიერ, ეწერა „ურიკა“. რა კი ცხვრებსა და თხებზე იყო ლაპარაკი, უთუოდ „გარეკა“ იქნებოდა და ასე სთარგმნა). პოგნალი დზალაკინი (ეს ცხვრის სახელი იყო). ელსმენირუიტე პოლუჩილი ილი ნიეტ? ზდეს რონოდსკიი ელსუნა ენტ. ოსმოტრელი როკა, ტარაზო ი ტარნარა ი ვსიო ვ პორიადკე — დშგუშადზე“.

გაიგებდა ვინმე ამ ქაჯურ ენას თუ არა?

ამ.-კავ. რკინისგზის სატერმინოლოგიო კომისიის და კაკაბაძის მიერ შედგენილ ლექსიკონებში თუ ჩაიხედავდა, უეჭველად გაიგებდა.

ალმასხან.

სიზმრის ახსნა

ალმასკომის თავმჯდომარე, ვანო ცხომელიძე, ნახოთ, სიზმარში, კარგია; მეორე დღეს აუცილებლად დაითვრებით!

დასის ხელმძღვანელი, ვალოდი და კლუბის გამგე ოლიფანტე ნახოთ სიზმარში, ცუდია: სალამოების გამართვას ველარ ელირსებით!..

ფოსტის გამგე, ანდრო თავართქილაძე და მისი თანამგზავრი ნახოთ სიზმარში, ცუდია; მეორე დღეს ლოტოს სათამაშო ფული უნდა მოამზადოთ!.

ირაკლი ხუნდაძე ნახოთ სიზმარში, ცუდია: შვილიან -თავიანად ნარდის თამაშში ჩაებმებით.

აკაკი სხვიტარიძე ნახოთ სიზმარში, კარგია: სამწერლო ასპარეზზე დოხონდორიკის სათაურით შექმნით „ტარტაროზი“-სათვის საჭირო მასალას.

საჭამია-სერის სასწავლებლის შენობა ნახოთ სიზმარში, ცუდია: გამოღვიძებისას აუცილებლად თქვენი სახლის ფანჯრები და იატაკი დამტვრეული დაგხვდებათ.

ჭიპრო ჭიპრინტილაძე.

ქრონიკა

დაშავება

გუშინ, 19 იანვარს, გარშოკის ქუჩაზე № 000 მდებარე შენობის მე-18 სართულიდან გადმოვარდა თილიბოყლო ლოყლოყაძე და დაუშავდა ცალი თვალი. იგი გადაგზავნეს ტარტაროზის ჯოჯოხეთში, მისი ჯანმრთელობა არა საიმედო მდგომარეობაშია.

დაკარგვა

დავკარგე „დაჩაზე“ გაგზავნილი ცოლი. ნიშნები: ცალი თვალიდან „პახმელია“, ტანით ისევ იმ სიმაღლეზეა, ფერი ისემეს მიუგავს. გთხოვთ ჩაითვალოს გაუქმებულად.
ვ. კატაპარიაშვილი.

დაჭრა

19 იანვარს, ამხ. ლ. სუხიშვილის სახელობის ბიბ-სამკითხველოში, ახლად მოსულ ჟურნალ „ტარტაროზს“, თავს დაესხნენ ვიღაც ბოროტგაძრახველები და 4 ალაგას მიაყენეს ჭრილობა. თავდამსხმელები მიიმალენ სამკითხველოს ბაგიდას ქვეშ.

უხერხულობის ,,დაძლევა''

— არ ვიხმარო მაკრატელი და ხელფასში 25 კაპეიკი დამაკლდება. მაგრამ ეშ, რაც მომივა, მომივიდეს, ისევ ვიხმარ: ესეც ხომ თავია!..

კიდევ დაჭრა

ბოყინაძის ქუჩაზე მდებარე საყასბოში უსიამოვნების ნიადაგზე ყასაბ ანტრიკოტაძემ სათულით დასჭრა მოქ. ძროხი ხორცი, რომელიც იქავე გარდაიცვალა მყიდველის კალათში, მკვლელი ჯერჯერობით მგონი, არ უნდა იყოს დაპატიმრებული.

დაჯახება

ვერის ხიდზე მიმავალ ბატონ მუტრუკ ეშაკაძეს დაეჯახა მოსკოვის ვაგონი. დაჯახება ისეთი ძლიერი იყო, რომ ვაგონი გადავარდა ფუნიკულიორზე, რის შემდეგ, მგზავრები გადასხეს ფუნიკულიორის ვაგონებში და ისე ჩამოვიდენ ქალაქში. მიზეზი მგზავრების დაუდევრობაა. ეშაკაძე უვნებლად გადარჩა. მისი ისევ აყროყინება უზრუნველყოფილია.

გაქცევა

გუშინწინ ბორჯომის პლატოდან ახალგაზრდათა კოლონიიდან გაიქცა დამსვენებელი ობობა ტარაკანოვი. მიზეზი ლოგინის უსუფთაობაა. მიღებულია ზომები მის შესაპყრობად.

თავდასხმა

ტრამვაის სახელოსნოების ადგილკომში გუშინ ერთ დიდ არაჩვეულებრივ თავდასხმას ჰქონდა ადგილი. მთელი ტრამვაის სახელოსნოების მუშა- მოსამსახურენი თავს დაესხენ ინდუსტრიალიზაციის მეორე სესხის ობლიგაციებს და სულ მთლიანად შეიძინეს. სწარმოებს... სასწრაფო ხელის მოწერა.

გამოტყუება

არშაკ აძალლებულიანცმა თავის მამას გამოსტყუა ფული და შეიძინა ინდუსტრიალიზაციის ობლიგაცია. სწარმოებს კვლევა- ძიება ობლიგაციის ნომრისა და სერიის გამოსარკვევად.

მე—სტო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აქეთ „ლოდინი“.

— ამხანაგებო! ცოტა ლოდინი მოგიწევთ, რადგან...

სიმართლის ხმა

ქ. ხონიდან

ხელმეორედ წერილსა ვწერ,
„კავერკოტი“, კრებდე შინი“?
იქნებ ცუდი გამოგადგეს,
გთხოვ მიიღო უკეთესად.

—:—

ქალაქ ხონის პირ-ვარამი
მსურს გაცნობო ეხლა კიდევ,
თუმცა ჩემი პირველ ლექსით
ხონში ბევრი გადვიკიდე.
როცა ველარ დამატყვილეს,
ალარ შეხვდი არვის ხამათ,
მაშინ ჩემი ანაწერი,
ცოტა იყოს, არ იამათ.
სიმართლისთვის კიდევ ავწერ,
თუ გინდ სუსტს და თუნდ ღონიერს
და თუ ტყვილი გამოდგება,
პასუხს ვაგებ კანონიერს!

—:—

ჯერ მივმართავ ალექსანდრეს,
ვინც ნამმასახლისია,
მუშაობა მიატოვა:
სძულს თოხი თუ სახნისია.
აქ გაგვიხსნა საწვრიმალო,
ამით ელის თავის შველას,
რვა თუმანი რომ ივაჭროს,
მოგებათ სთვლის თითქმის ყველას!..

—:—

შემდეგ ვნახოთ გალდავაძე,
მეეტლეთა უსტაბაში,
ხონში ვერვინ ვერ აჯობებს
ქეიფობა, ღვინის სმაში.
ათ კაცს აჯენს თითო ეტლში,
საქციელით გაგაკვირვებს,
ხშირად გორდშიც კი აგზავნის
ქუთაისის „პასაჟირებს“?..

—:—

ეხლა ვნახოთ პიტახია,
მეეტლეა ისიც ხონში,
ისე არსად არ წაგიყვანს,
თუ არა აქვს თავის ხოში.
ცამეტ ფუთს რომ თვით იწონის,
მას სჭირდება ორი ცხენი,
და მუშტარს რომ მოიმატებს,
როგორ მიჰყავს დანარჩენი?.
აი, როგორ: დილით ადრე
თუ გაგიყვანს ხონიდანა,
ღამით ძლივს ხართ ქუთაისში!..
თუ გინახავთ ამისათნა?!.

—:—

ბულიეშვილს მივაკითხოთ,
ბირჟაზე აქვს სადალაქო,
მე მსურს მისი საქციელი
არც ვძრახო და არც შევაქო.
როცა გპარსავს წვერს და ულვაშს,
სხვას დაუწყებს ლაპარაკსა,
მაშინ ეძებს გუშინდელ ვალს
და შარშანდელ დანაკარგსა.
პარსვას დილით რომ დაიწყებს,
იქნებ ღამით გაათაოს,
უეჭველად გაწყევლინებს
თავის ბედს და საქაოს!..

—:—

აბანოსაც მივაკითხოთ,
შენობაა ძველის-ძველი,
წყალს ხომ შიგნით ვერ იშოვი,
ცივი იყოს თუნდაც ცხელი.
წინეთ იყო „ზავოდი“ და
შემდეგ გახსნეს აქ აბანო,
მუშებს ძლიერ გაეხარდათ,
გახდა ხონის სათაყვანო.
მაგრამ მაინც არ ასრულდა
სრულად ჩვენი საწადელი:
დაკეტეს და არ მუშაობს,
არის თითქმის ერთი წელი!
აბანო აქ საჭიროა,
გაგვიხსენით იგი მალე,
დაპირება რას მიქვია,
აი, დღეს და აი, ხვალე?!.

—:—

გაიყვანეს ელექტრონი,
შევხაროდით ხონში ყველა,
მაგრამ მაინც ქალაქ ხონის
განაპირა კუთხე ბნელა.
ხან ინათებს, ხან ჩაქრება,
გამაწამა მთელი ღამე,
ციცინათელა მგონია
ის წყეული, სავარამე.
თუმცა მისი გასწორება
ჩვენ დაგვპირდენ დიდი ხნიდან,
„ენერგიას“ თუ უცდიან,
ალბად, სადგურ აბაშიდან!..

—:—

ეხლა ერით მივაკითხოთ
ხონის განთქმულ სასაფლაოს,
მცველადა ყავს ორი კაცი,
მათ სურთ ყველა გაგვატყაოს.
რაც ხე იყო, ყველა მოსჭრეს
და წაიღეს თვითონ სახლში,
თანაც ფული შეაგროვეს
უვიცსა და ღარიბ ხალხში.
თაღლითობა არ შეგრჩებათ
ტარასო და ჩემო ლუკა!
აწი მაინც დაგვეხსენით,
რაც გვიყავით, კმარა „შტუკა“!..

—:—

საავადმყოფოს მივადგეთ
და შორიდან მოვიკითხოთ,
გამგე—ექიმს, ძოძუაშვილს
ერთი რამე ჩუმად ვკითხოთ:
რატომ იყო, რომ მან ერთხელ
შიგნით გიჟი მოათავსა
და ხონის საავადმყოფო
თვით საგიჟეს დაამსგავსა?!.
ალბად, ფულს თუ დაეხარბა,
გიჟი მიტომ დააწვინა,
გიჟი გარბის შუა ქუჩაში,
უკან მისდევს ვერა, ნინა!..

—:—

ხონის ქალებს აგიწერავთ,
თუმც არა მაქვს მათი ჟინი,
სად იშოვეს მათ ამდენი
„კავერკოტი“, კრებდე შინი“?
მოკლე კაბას ჩაიცვამენ,
არ სჭირდებათ თავზე „შარფი“,
სურათს ასე გადაგიღებთ,
ვით მებუკე — ფოტოგრაფი!

—:—

მოწაფეებს გადავხედოთ,
გინდ თამრიკო, თუნდა ჸრაფო,
ათი წლის რომ შესრულდება,
ყველასა ყავს თითო სატრფო,
როცა ერთად ბაასობენ,
უნდა უგდო იმათ ყური,

იქით „ლოგინი“

ტრესტის გამგე ფრიად საჭირო სა ქმით არის დატვირთული!..

რუსულს ისე ჭიკჭიკობენ,
ვით მე ვიცი ინგლისური!..

**

ეხლა წყალკომს მივაკითხოთ,
ტრაბახობდა ხონში წინედ,
თავის საქმეს რომ არ უცქერს,
იყოს ცოტა გულმოდგინეთ.
წვიმების დროს წყალს არ კეტავს,
ხონის წარღვნა მოისურვა,
გაფრთხილებაც კი მიიღო,
აღარ ვიცი: შვიდი თუ რვა.
წინედ ხონის კომისარო,
დღეს წყალკომი—კალისტრატე,
ქეიფობა არას გარგებს,
კაცო, შრომას მოუმატე!..

—:—

ეხლა ერთი მოვიკითხოთ
დიდებული ხონის „ტირი“,
შევედი და გადავხედე,
გული დამრჩა ანატირი.
„ვინტოვკები“ დაუწყვიათ
აქ სხვა თოფის მაგიერად,
„პოზიციას“ მოგაგონებს,
ვერ გამოხვალ მადლიერათ.
სად „ტირი“ და სად „ვინტოვკა“
მიპასუხე, ხონის „ტირო“!
„მგონი, მალე მეღირსება
„სულთათანი“-თ რომ გიტირო!..

თუმცა ხონზე ლექსის წერით
გადვიკიდე ბევრი მტერი,
მე მაინც ვწერ, „ტარტაროზ“-ო,
რადგან ვნახე მოსაწერი.
დამემდურა გაწერისთვის
კაკაბაძე კომისარი,
ასე მიცქერს ცუდი თვალით,
გამათაოს ლამის-არი!
კაკაბაძეს ვინ არ იცნობს,
რაც კაცია ის ხალხისთვის,
ორჯერ იყო გაწერილი
ღარიბ გლეხის გალახვისთვის-
ამ საქმეზედ კაკაბაძეს
ცრემლი უნდა დაექცია,
სულ არ ჯავრობს: ზურგს უმაგრებს,
ქუთაისის „პროტექცია“!
ხან მოხსნეს და ხან მიიღეს,
ალბად, გულში ეცინება,
„პროტექტორი“ და სიმართლე,
სჩანს, ერთმანეთს ეცილება!
მასთან ხონში ვერას გახდა
ალმასკომი, ველარც პრესა,
სჩანს, სიმრუდემ გაიმარჯვა
და სიმართლემ დაიკვნესა!
ეხლა შენ გთხოვ, „ტარტაროზ“-ო
გევედრები, გამიგონე,
ამ ვაჟკაცის მოქმედება
შენს სასწორზე ამიწონე!..

იასონ ნაციხარი.

ცოლის და ქმრის მიმოწერა

ცოლის წერილი

სასიკვდილოდ ჩემო ქმარო,
დარდისაგან დავჭკნი ქალი,
ამ ყოფაში ჩავარდნამდე,
რა გიჭირდა, მოგეკალი!
ბავშები მთლად ტიტვლებია,
ეზო გაპინტრაშებული,
შიგ ღორები ნავარდობენ,
უპატრონოდ აშვებული.
მეზობლებმა მთლად დაკარგეს
ნამუსი და მორიდება,
მევალეებს რაღა ვუყო,
გულზე ცეცხლი მეკიდება!..
შენ არაფერს იწერები,
მაქ აგდიხარ ოთხი წელი,
ჩემი შენთან შეუღლება
გახდა მწარე, გახდა მწველი!
ჩამოდი და მიწა თოხნე,
ვერ დაგვცინებს მაშინ მტერი,
ვერ გახდები კომისარი,
გამგე და ვერც ბუჰგალტერი!.

ქმრის პასუხი

რა ვქნა, ქალო, ავადა ვარ,
ვიცი, მომკლავს კუჭის ქარი,
შენ მე ქლექი გამიჩინე,
შენ გაგიჩნდა თიაქარი!..
ქუჩა - ქუჩა დავჩერჩეტებ,
ფიქრებით თავ განახური,
ყველას ვსთხოვე, მაგრამ ვერსად
ვერ ვიშოვე სამსახური!..
მე მინდა, რომ მტრებს, ორგულებს
თვალები მთლად გავუშტერო,
გადავსწყვიტე: ამ ბოლო დროს
„მოხუც ფეაკში“ ჩავეწერო...
აქედან კი უმაღლესში
მოვადინო, მინდა, ფეხკა,
შემდეგ, ქალო არ მოგიწევს
კვერისათვის ნაცრის ჩხრეკა
მე ექიმი გავხდები და
შენ კი — ჩემი თანაშემწე,
ნუ გაიტეხ გულს დროებით,
სწავლისათვის ძალა შემწევს!
მალე „სასინჯს“ ჩამოვიტან,
მანამდე კი იყავ მარდათ.
დათარსული ოთხი წელი
შეიცვლება ია-ვარდათ!..

იანო.

უსაქმო ბაზიარები

(ოზურგეთიდან)

ტარტაროზ, მოინახულე
ოზურგეთისა ქალაქი,
იკითხე ტიტე თოხაძე
და მასთან ორი დალაქი
ის ძველი ბაზიარია,
ცნობილი მემიმინოე,
აქ იყრიან თავს ყველანი:
მიშა, სამსონი თუ ნოე.
დუქნის წინ ქანდარაზე ზის
მიმინო კაპუეტია,
აქ ხომ ხალხს ნახავ თავმოყრილს,
პურის დუქნებზედ მეტია!
ახლოს გამვლელს უნებურად
აგონდება ძველი დრო,
ოდეს გურიასა ფლობდა
თავად-აზნაურთა ხროი!

წიწმატი.

ოზურგეთის აბრეშუმის ქარხანა

ამ აბრეშუმის ქარხანას
ბიუროკრატი განაგებს
მუშების საწინააღმდეგოს
მრავალ ხრიკებსა დააგებს.
ილარიონი გამგეა—
დათიკო ბუჰგალტერია
მუშების შემძულებელი
კეთილი საქმის მტერია.
ჯახუას ქალი უფროსობს
მაცოცაც მისი ტოლია
გვერდს შარაშიძეც უმშვენებს
რადგან პეტრუშას ცოლია.
კარგ მუშებს ცილსა სწამებენ
ყოველ ხრიკებსა ხმარობენ
აბრეშუმს ლაფსა და ნეხვში
თან ჰყრიან თან უარობენ.

მსუბუქი არტილერია.

მიმდინარე საუკუნის 1926 წლის დასაწყისში ოზურგეთის რადიო - მოყვარულთა საზოგადოებამ დასვა საკითხი რადიოს მოწყობის შესახებ; რამდენიმე თვის შემდეგ შეადგინეს გეგმა; წლის ბოლოს აირჩიეს მომწყობი კომისია; 1927 წელს მუშაობა დაიწყეს, წლის ბოლოს საძირკველი ჩაუყარეს; 1928 წელს მთავარი კორპუსი ააგეს და წლის ბოლოს, საქმე რომ სრულდებოდა...

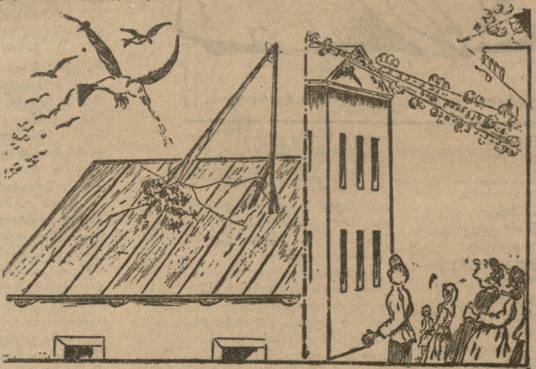

— ორი წელიწადი იბინავა თუ ავდარში—იბანავა ჩიორამ ზედ და ახლა კი...

შ ა რ ა დ ა

დღეს შარადის ასაკინძად
პირველი სიტყვა მოვნახოთ,
წელიწადში თორმეტია,
ჩვენ ერთ-ერთი უნდა ვნახოთ,
და ამ ერთის ბოლო ასოს,
მოვკვეთ მხოლოდ მარტო ერთსა,
ორი ჩვენთვის ვოვიტოვოთ,
რომ ელოდეს შესაერთსა.
ეხლა მეორე მოვსძებნოთ:
ფეხებზე, გინდა, ხელებზე,
იქ ის ხუთ-ხუთი გვასხია,
ჩვენ კი გავჩერდეთ ერთ-ერთზე.
და ერთის სახელწოდებას,
თავი და ბოლო მოვკვეთოთ,
და ორი ასო დანაშთი
რაც გვქონდა მას შევუერთოთ.
მოვსძებნოთ სიტყვა მესამე
სახმარი მშენებლობაში,
როგორც მასალა საჭირო
ხანდახან ტკბილნაროზაში.
ვისთვის ახალი ქარხანა,
ამას აწ ამოცნობასა
არ უნდა თავის მოფხანა.
ამ სახელს, მოთეთრო საგნის,
ოთხი ასოსგან შემდგარსა,
მეორე ასო მოვსტაცოთ
ნუ დავაყოვნებთ დიდ ხანსა.
სამი ასოსგან შემდგარი
აქ მიღებული კრებული,
შენახულ ოთხს მივუმატოთ,
საქვე გქნათ მით ჩინებული.
ეხლა მეოთხე მოვსძებნოთ,
საჭირო სიტყვა შარადის,
ყოველი ენის სისწორეს
მოწამეთაში შენდება
რომ იცავს ყველგან მარადის.
ესე საგანი ყოველთვის
ენას უსწორებს მოსწავლეს,
მართლ წერას დააწყებინებს,
თუ რომ იკითხავს, ისწავლის,
ქართულ ენისთვის წიგნები
ამა საგნისა სასწავლათ
„სილოვანს,"—„ნიკოლაიშვილს"
კვლავაც უნდა ჰქონდეს ამჟამად.
ამ სიტყვას აქ მთლად ვერ ვიხმართ,
თუნდ დაპახინჯდეს ქართული,
მას ხუთი ხმა წინ მოვსწყვიტოთ,
ნება გვაქვს მასზე დართული.
ეს უნდა სწორედ შარადას
ოთხი რომ დაგვრჩა ბოლოში,
ჩვენ შვიდ ხმას ის მივუმატოთ
და გავალთ სამშვიდობოში.
დიდი ხანია „ტარტაროზ"
მისდევს, მიჰყვება მის ლოზუნგს,
სხვის და თვის ნაკლზე უთითებს,
და აფხანინებს ის ბევრს ზურგს!„

ტარიელა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ცნობათა მიღება

მრავალწყარო-ს

მართალია, თქვენი ფსევდონომი „მრავალწყაროა“, მაგრამ თქვენი აფორიზმები კი ჩვენ მივიღეთ ერთად-ერთი წყაროდან, ესე იგი თქვენგან. ამასთან ცნობილია, რომ წყარო, თუ გარეშე წყალი შიგ არ შეერია, ვაგ-ლახად არ იმღვრევა ხოლმე, რასაც ჩვენ ვერას დიდებით ვერ ვიტყვით აღნიშნულ წყაროზე.

თქვენს აფორიზმებს სათაურად აწერია: „სულელი და ჭკვიანი“. სულელზე თქვენ სწერთ:

„მან ის იცის, სხვამ არ იცის,
მისთვის ყველა ნათელია,
და გონია, ყველაფერი,
სულ ადვილი საქნელია“-ო.

ერთი ცნობილი კრიტიკოსი ბრძანებს: „ყოველი მწერალის ნაწარმოები ჩვენ ერთის მხრით შეგვიძლია განვიხილოთ, როგორც მისი ბიოგრაფია“-ო.

ეს აზრი სავსებით შეეფერება ამ თქვენს „აფორიზმს“. მართლაც და ალბათ რომ ამის დამწერმა ის იცის, რაც ამ „აფორიზმში“ აზრი არის ჩაქსოვილი. სხვა ეს, აბა, რა უნდა იცოდეს!.. ავტორისათვის კი „ყველა ნათელია“ და გონია მას, ავტორს, ესე იგი, თქვენ, რომ „ყველაფერი ადვილი საქნელია“.. მათ შორის—„აფორიზმების“ წერაც!

აი, სად მართლდება ის დებულება, რომელიც მეტყველებს: „სულელებისათვის კანონი არ იწერება“-ო!

ამის შემდეგ ჩვენთვის „ნათელია“, თუ როგორ „ადვილი საქნელია“ აფორიზმების წერა!..

ჭკვიანის შესახებ კი თქვენა სწერთ:

„მან ის იცის, რაც არ იცის,
თვით, სხვისთვის ვერ მოუცლია
და მას ფიქრობს, ყველაფერი
შესასწავლი, საცდელია“-ო.

რაც მართალია, მართალია. თქვენ, მაგალითად, ჩინებულად „იცით აფორიზმების წერა, რაც, რა თქმა უნდა, „არც იცით“ იმავე დროს, მაგრამ „სხვისთვის მაინც ვერ მოგიცლიათ“ და ისევ აფორიზმებზე ხარჯავთ თქვენს მადლიანს ნიჭს, ჭკუას.

ეს ამბავი ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ ფაქტი ფაქტად რჩება. ამის შესახებ ტარტაროზი ასე მსჯელობს: ალბათ, რომ დიდი ეშმაკი კაცი უნდა იყვეს ეს მრავალწყარო. მას, როგორც ეტყობა, მრავალ წყაროსაგან უნდა ჰქონდეს გაგებული, რომ აფორიზმებს ჭკუიანი ხალხი სწერს, აქილია და მასაც აფორიზმების წერა დაუწყია. მიზანი გასაგებია და მაგალითიც—მისაბაძი..

დიახ, ამ ქვეყნად „ყველაფერი საცდელია“, სანამ კოვზი ნაცარში არ ჩაგივარდება კაცს!..

ა. ოუენ-ს

თქვენ გვწერ: „ეს ჩემი წერილები (რამდენიმეა) ყველა „ტარტაროზის“ № 162-ში დამიბეჭდეთო“ და საბუთად მოგყავთ ის, რომ მამათქვენი წერას არ განებებთ თურმე: არ დაგიბეჭვდენო — გეუბნებათ. თქვენ კი გგონიათ და თან იმედიც გქონდათ, რომ მისი, ესე იგი მამათქვენის „სიტყვა“ გაბათილდება.

უნდა გამოგიტყდეთ, რომ მამათქვენის „სიტყვის“ გაბათილება ჩვენთვის პაინცადამაინც ხელსაყრელი არ დარჩა; ვინ იცის, ალბათ, გამოცდილი კაცია და ყველაფერს წინწინ ატყობს. ამ შემთხვევაში კი, როგორც ვხედავთ, ის პირდაპირ წინასწარმეტყველად არის ჩასათვლელი.

მეტი გაუგონეთ და დაუჯერეთ მამას და ნაკლებათ სწერეთ ასეთი ლექსები. ბედნიერია, ვისაც თქვენი მამისთანა მამა ყავს!..

ყარამანის ბიძაშვილ-ს

ნეტარება იმ ყარამანს, რომელსაც თქვენისთანა ბიძაშვილი ყავს. ასეთი ალფრთოვანებით, როგორც თქვენ, ჯერ ლექსი სხვას, მგონი, არავის დაუწყია. მართლაც და თქვენი სოფლისთანა სოფელი სხვა არსად ყოფილა, თქვენისთანა საბჭო სხვა სოფელს არა ჰყოლია, საწურბელი და სადარდო არა გქონიათ რა. ყველაფერი ეს ძალიან შეეფერება ჩვენს საბჭოთა აღმშენებლობას, რომელიც, როგორც თქვენა სწერთ, „მილიონი თავით“ მიმდინარეობს...:

ერთი სიტყვით, ჩვენს ალტაცებას საზღვარი არ ჰქონდა... უკაცრავათ, არ ექნებოდა, რომ... უცბათ ამ თქვენსავე ოპტიმისტურ ლექსში არ ამოგვეკითხა:

„მოსავალი კარგია,
ჭირნახული საყოფი
არ მაქვს დასადარდია
რა მაქვს მე გასაყოფი“-ო

ცხონებულ ლუარსაბ თათქარიძის შემდეგ, ასეთი თვითკმაყოფილება ჯერ არა გვსმენია. მთელ დასავლეთ საქართველოში, დიდი წვიმების გამო, ჭირნახულს დალუპვა მოელის და თქვენ კი კმაყოფილებით ხართ დამთვრალი!..

მაგრამ არც თქვენ გადგიათ თურმე მაინცადამაინც კარგი დღე:

„მეკამბეჩეებმა აგვიკლო
გაგვინადგურა ყანები,
ყოველ ზაფხულში პილსუდსკის
ხმალებს ლესავენ პანები“-ო, სწერთ.

რა ეშველებოდა „პანებს“, რომ თქვენი „ყანები“ მეკამეჩეებს არ აეკლოთ. ვინ-ღა მიალექსავდა მათ ქართულად და ვინ მიართმევდა ყანებთან?!.

ჭეშმარიტად ყვავის პოეზია „ჯერჯერობით ჩვენს პატარა საქართველოში!“..

პ. ლიახველ-ს

„ტარტაროზს“ მოეპოვება ურყევი საბუთები, რომ თქვენ თქვენს წერილში: „ორი დაჩა: „კოჟორი“ და „კისლავოცკა“ ხელმძღვანელობდით პირადი ინტერესებით. შეეცადეთ გაჰფანტოთ ეს აზრი თქვენს შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში მიიღებთ მესაფერ შეფასებას თქვენი საქციელისათვის თვით მათი უტარტაროზოსებულებისაგან.

ყარსუზნის აფთიაქარს, ეაიფახე ოსრეშიძე-ს

საკვირველია, თქვენი საქციელი: ჟურნალ „ტარტაროზის“ №171-ში მოთავსებულ შარჟს, რომელიც თქვენ, როგორც პიროვნებას, თითქმის არავითარ შეურაცხყოფას არ გაყენებს და რომელიც, როგორც აფთიაქარზე, სავალდებულო ხუთი პროცენტით რომ მართალი იქნება, აქაში „ტარტაროზი“ ასი პროცენტით არის დარწმუნებული. იმდენად აულელვებიხართ, რომ ცნობის მომწოდებელს ბოროტად თავფქვილაძეს უწოდებთ. ხოლო ვერ ამჩნევთ, რომ შარჟის დამადასტურებელ კიდევ ერთ ზედმეტ საბუთს იძლევით ამით ჩვენს განკარგულებაში. წინააღმდეგ შემთხვევაში საიდან იცით, რომ ცნობის მომწოდებელს თავში ფქვილი აქვს? ალბათ, იქიდან, რომ ფქვილისაგან პური გინდ მჭადი ცხვება ხოლმე, ხოლო ეს უკანასკნელი კი შემწვარ ქათამთან ერთად, აუცილებელია შიმშილის დასაცხრობათ, რ. დ. გ. ესე იგი, რის დამტკცებაც გვნდოდა!.

შაკო-ს

„ტარტაროზს“ № 172-ში მოთავსებულ თქვენი კორესპონდენციის გამო ძლიერ აღშფოთებულია ქუთაისის მესამე საგრენაჟო სადგურის გამგე, ამხ. ი. მაჭავარიანი. ეჭვია თქვენზე, რომ თქვენ ხართ ან „ბოროტი ადამიანი“, ან „უგუნური“.

შეეცადეთ ჩამოიშოროთ ეს არასასურველი „იარლიკები“.

„ტარტაროზი“.

განა, ნაკლია ის, რაც აკლია?!

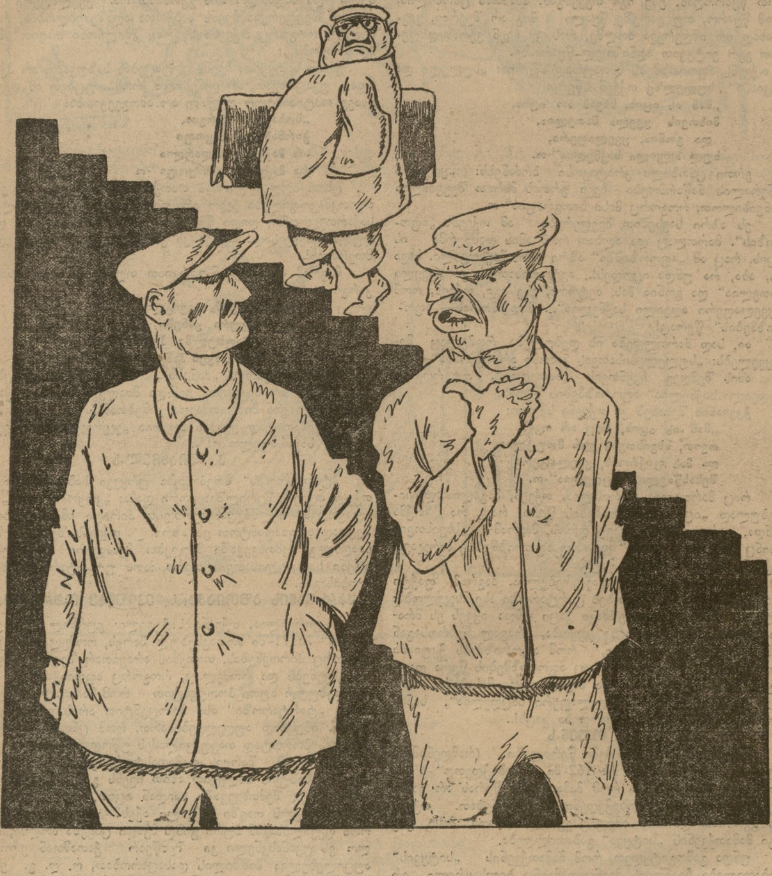

— თუ იცი, როგორი კაცია ეს ჩვენი ახალი გამგე?
— ნამდვილი ბიუროკრატია, მხოლოდ... უსათვალეებოდ!..

პოლიგრაფტრესტის მე-6-ე სტამბა, კამოს ქ. № 28